

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR UTILIZATORILOR PRIVIND VALORILE UNIUNII EUROPENE

Ecaterina DMITRIC,
Margareta CEBOTARI,
Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Prioritățile și inițiativele anului profesional 2024 sunt axate pe mai multe subiecte ce țin de implicarea bibliotecilor în realizarea genericului anului profesional 2024 – *Implicarea bibliotecilor în susținerea și realizarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”*.

Una din inițiative orientează *Bibliotecile în susținerea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”*, abordând promovarea de către biblioteci a valorilor europene prin activități educaționale și integrarea acestora în conținuturile serviciilor de bibliotecă etc. Această inițiativă presupune dezvoltarea competențelor utilizatorilor privind cunoașterea și respectarea valorilor Uniunii Europene [6].

În ajutorul realizării acestei priorități bibliotecile pot presta un nou serviciu de instruire nonformală cu genericul „Valorile Uniunii Europene: competențe pentru fiecare membru al comunității”. Acest serviciu e în realizarea obiectivelor ediției a 7-a a Programului Național *LecturaCentral-2024*, activitățile bibliotecilor în acest an fiind ghidate spre „*Promovarea valorilor europene prin lectură*”.

Impactul preconizat al ediției a șaptea a Programului rezultă în sporirea încrederii membrilor comunităților în lectură, ca parte integrantă indispensabilă a dezvoltării durabile și a transformării pozitive a societății, asigurată prin capacitatea bibliotecilor de a satisface cerințele lor de lectură pentru dezvoltarea personală prin utilizarea resurselor informaționale, serviciilor și produselor bibliotecii. Prin contribuirea la procesul de educație a membrilor comunităților, de însușire și respectare a valorilor fundamentale europene, ediția a șaptea a Programului Național *LecturaCentral-2024* (PNLC) va fortifica impactul social și imaginea bibliotecii în comunitate.

Abordarea promovării valorilor europene prin prisma lecturii, va contribui la alinierea culturii naționale la nivelul valoric al culturii europene [9].

Scopul serviciului „Valorile Uniunii Europene: competențe pentru fiecare membru al comunității”

O valoare este un mod de viață, un mod de a te comporta și a acționa când consideri că ceva este foarte important. O valoare servește drept model de referință și ne ajută să facem alegerile corecte, ajutându-ne astfel să trăim împreună în armonie. Avem valori personale, valori familiale, există de asemenea valorile sprijinite de societate, de țara în care trăim și valori comune. Valorile sunt reguli sau principii care sunt importante pentru noi și pe care vrem ca ceilalți să le respecte.

Valorile care stau la baza integrării europene au fost discutate pe larg în ultimii ani, datorită mai multor evoluții majore în guvernanta UE. Extinderea Uniunii Europene și procesul de elaborare a constituției UE au determinat necesitatea de a pune în discuție revendicările țărilor membre, pentru definirea unor valori comune care sunt în stare de a ține împreună țările și cetățenii europeni și de a justifica politicile publice europene. Cu toate acestea, rezistențele crescând la europenizare au arătat că interpretările acestor valori comune pot diferi de la o țară la alta [10].

În acest context este necesar de a construi o identitate europeană, dar care nu neagă identitatea națională și nu presupune decizerea de propriile valori și idealuri. Devizul Uniunii Europene fiind „Unitate în diversitate” are în vedere prezervarea specificului național, dar și cunoașterea și înțelegerea altor culturi [5]. În raport cu aceasta, promovarea valorilor europene pentru membrii comunității, oferă posibilitatea de a oferi un fundament în construirea unei identități europene bazate pe valorile naționale, dar și o imagine de sine puternic consolidată ca societate sau individualitate.

Serviciul de instruire nonformală „Valorile Uniunii Europene: competențe pentru fiecare membru al comunității” va include activități, evenimente, lecții și altele, prin care va fi prezentată, explicată și justificată acțiunea UE în diverse domenii, inclusiv se va face referire la valori, la actorii care se referă la aceste valori și, în final, la semnificațiile și funcțiile care le sunt date.

Parlamentul European susține că bazele unei Europe unite au fost puse pe valori și principii fundamentale, care leagă țările și popoarele: respectul pentru demnitatea umană, libertatea, democrația, egalitatea, statul de drept și drepturile fundamentale ale omului, inclusiv cele ale minorităților. Astfel, Uniunea Europeană este întemeiată pe următoarele valori fundamentale:

- demnitatea umană (este inviolabilă, trebuie să fie respectată și protejată ca bază propriu-zisă a drepturilor fundamentale);

- libertatea (toate drepturile fiind protejate de Carta drepturilor fundamentale a UE);
- democrația (reprezintă piatra de temelie a funcționării UE);
- egalitatea (reprezintă factorul cheie al conceptului de cetățenie, al egalității între femei și bărbați etc.);
- statul de drept (UE se bazează pe statul de drept);
- drepturile omului (se află în centrul proiectului european și sunt prevăzute la articolul 2 din *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*) [8].

Valorile europene se bazează pe respectarea acestor șase valori fundamentale, promovarea cărora este acceptată de către biblioteci ca prioritate esențială a activității lor, răspunzând provocării consolidării valorilor europene comune. Prin urmare bibliotecile trebuie să se concentreze pe promovarea valorilor europene comune și a cetățeniei active. Educația ca mijloc de transmitere a valorilor europene este crucială în contextul societal și politic.

Promovarea valorilor comune este o prioritate pe agenda Europei. Educația este cel mai puternic instrument pentru a ajuta tinerii să dobândească valori comune și să construiască un sentiment comun de apartenență la nivel european. În contextul determinării țării noastre de a construi o societate modernă, axată pe cetățeni care se aliniază cu *Agenda de integrare „Moldova Europeană 2030”*, prin cunoașterea și respectarea valorilor europene, bibliotecile publice se pot implica în dezvoltarea competențelor utilizatorilor privind importanța valorilor europene pentru formarea deprinderilor de viață conform acestor principii și a atitudinilor de respectate a acestor valori de către fiecare membru al comunității.

Repere metodologice în sprijinul implementării serviciului de dezvoltare a competențelor

În conformitate cu metodologia de organizare a unui serviciu de bibliotecă, elaborată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, sunt necesare respectarea unor cerințe comune. Astfel componentele Portofoliului unui serviciu nou de bibliotecă trebuie să includă:

- *tipul serviciului* (ce fel de competențe va dezvolta); *scopul serviciului*; *obiectivele serviciului*; *grup țintă* (numărul participanților, vârstă, limbă, implicare gender, incluziune socială, interese tematice); *aspecte ce țin de incluziunea socială*; *durata/periodicitatea de prestare a serviciului*; *planul activităților din cadrul serviciului* (se prezintă

anual și include toate activitățile programate pentru un an); *resurse utilizate pentru desfășurarea serviciului* (umane, informaționale, fizice); *forme și metode a activităților de dezvoltare a competențelor*; *parteneri, colaborări, voluntari în implementarea serviciului nou de bibliotecă*; *promovarea serviciului nou de bibliotecă*; *locul prestării serviciului*; *impactul serviciului* [4].

Recomandăm de a elabora conceptul serviciului după următorul model:

Denumirea componentei	Conținut
Denumirea serviciului	Serviciu de instruire nonformală „Valorile Uniunii Europene: competențe pentru fiecare membru al comunității”.
Tipul serviciului (competențe dezvoltate)	Promovarea valorilor europene prin activități de educație nonformală, orientate pentru formarea și dezvoltarea competențelor sociale, civice și de sensibilizare și expresie culturală.
Scopul serviciului	Centrarea eforturilor bibliotecarilor pentru promovarea, cunoașterea și respectarea valorilor europene prin forme și metode de educație nonformală incluzivă, accesibilă tuturor membrilor comunității.
Obiectivele serviciului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Angajarea bibliotecii în cunoașterea, respectarea și promovarea valorilor Uniunii Europene; ▪ oferirea membrilor comunității a informațiilor veridice despre semnificațiile valorilor general umane, care stau la baza valorilor europene; ▪ analiza valorilor europene în contextul valorilor general umane ca fundament al educației, culturii, cetățeniei active, memoriei identitare, respectării statului de drept etc.; ▪ explorarea valorilor europene prin trei componente ale formării competențelor cheie: cunoștințe, deprinderi, atitudini; ▪ contribuții la formarea deprinderilor unui comportament european; ▪ promovarea valorilor și identității naționale; ▪ cunoașterea moștenirii culturale a Europei.

Grup-țintă	Competențele-cheie sunt o combinație dinamică de cunoștințe, aptitudini și atitudini care pot fi dezvoltate pe tot parcursul vieții, începând de la o vârstă fragedă. În calitate de participanți pot fi utilizatorii bibliotecii, dar și orice membru al comunității. Se recomandă categorisirea grupului-țintă în funcție de criteriul vârstei: <ul style="list-style-type: none"> ▪ până la 16 ani (5-9 ani, 14 + ani etc.) ▪ 17-34 ani ▪ 35-64 ani ▪ seniori (după 65 ani)
Durata/periodicitatea de prestare a serviciului	Este necesar de a presta serviciul cu o periodicitate concretă (săptămânal, lunar, semestrial) și fără întrerupere.
Forme și metode a activităților de dezvoltare a competențelor	Formele și metodele de activități vor include ca puncte de reper abordarea valorilor europene. Enumerăm câteva forme și metode: <ul style="list-style-type: none"> ▪ activități educaționale nonformale ▪ laboratoare/spații de promovare a cunoștințelor și de creație ▪ lecții publice ▪ reuniuni după interese (cluburi, reuniuni etc.) ▪ discuții-dezbateri ▪ cafenea literară (valorificarea operelor literare a moștenirii culturale naționale și europene, știință, muzică etc.) ▪ jocuri de societate (care promovează valorile europene)

Activități realizate în cadrul serviciului	<p>Teme recomandate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Carta drepturilor fundamentale a UE (conferință publică, expert invitat); ▪ Cunoașterea și asumarea valorilor europene: conexiuni în Codul deontologic al bibliotecarului (training profesional, formator din rețea/instituție); ▪ Național și Universal în cultura europeană (lecție publică, expert invitat); ▪ Educația în spiritul respectării valorilor europene (activitate în colaborare cu instituția de învățământ); ▪ Cunoașterea oportunităților de studii în țările europene și a modurilor de a avea acces la ele (training profesional, formator din rețea/instituție); ▪ Apartenența culturală la Europa și identitatea europeană (lecție publică, expert invitat); ▪ Modelul Social European (conferință publică, expert invitat); ▪ Beneficiile oferite de UE cetățenilor (lecție publică, expert invitat); ▪ Resurse informaționale pertinente privind Uniunea Europeană (expert invitat de la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Centrul Pro-European de Servicii și Comunicare); ▪ Cunoașterea oportunităților de a călători în țările UE și a modurilor de a avea acces la informație (expoziție de documente);
Parteneri, colaborări, voluntari	<p><i>Parteneri potențiali:</i> instituții de învățământ, organizații neguvernamentale, asociații de nivel local și național, structuri specializate (de exemplu, Institutul European de Studii Politice din Moldova info@iespm.md)</p> <p><i>Colaborări:</i> în funcție de specificul activității programate din cadrul serviciului;</p> <p><i>Voluntari:</i> cadre didactice, elevi, studenți, experți, cercetători etc.;</p>

<p>Resurse utilizate pentru desfășurarea serviciului</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ resurse umane (echipa de implementare a serviciului). ▪ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, din colecții personale etc.). ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet, proiector, aparat foto, imprimantă, videoproiector, hârtie, fișe color etc.). ▪ resurse financiare.
<p>Promovarea serviciului</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diseminarea informației despre serviciul prestat (informarea APL, membrii comunității prin rețele sociale, panou informațional al bibliotecii sau primăriei etc.). ▪ Utilizarea diferșelor mijloace de promovare, atât în formă tipărită cât și vizibilitate în mediul online.
<p>Impactul serviciului</p>	<p>Indicatori statistici</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Număr de activități organizate în cadrul serviciului. ▪ Numărul de participanți care utilizează serviciul pe parcursul anului (după criteriile de vârstă). ▪ Parteneriate noi dezvoltate în cadrul serviciului etc. <p>Indicatori de performanță</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grad de satisfacție a utilizatorilor : $\frac{\text{Nr de feedback-uri pozitive}}{\text{Nr. total de feedback-uri}} \times 100\%$ ▪ Accesibilitatea publicațiilor despre UE în colecțiile bibliotecii: $\frac{\text{Nr de resurse despre UE accesibile}}{\text{Nr. total de resurse în colecție}} \times 100\%$ ▪ Grad de implicare a membrilor comunității în activitățile serviciului: $\frac{\text{Nr de participanți în cadrul serviciului}}{\text{Nr. total de locuitori din comunitate}} \times 100\%$ ▪ Grad de utilizare a tehnologiei în promovarea valorilor europene $\frac{\text{Nr de tehnologii moderne utilizate în promovarea valorilor europene}}{\text{Nr. total de tehnologii disponibile}} \times 100\%$ <p>Impact social:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dovezi obținute prin metoda interviului, observației, anchetei, sondajului etc. ▪ Amplificarea interacțiunii tehnologiilor informaționale cu membrii comunității, utilizarea aplicațiilor mobile, rețelelor sociale ale bibliotecilor în colectarea dovezilor impactului social (sondaj Google Forms etc).

Respectarea acestor etape va contribui la eficiența serviciului și obținerea impactului preconizat în cadrul organizării unui nou serviciu nou de bibliotecă, care răspunde necesităților de dezvoltare personală multilaterală a utilizatorilor și va asigura focalizarea societății pe cunoașterea valorilor europene.

Serviciul de instruire nonformală „Valorile Uniunii Europene: competențe pentru fiecare membru al comunității” poate contribui la formarea competențelor cheie conform *Recomandării Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*. În mod deosebit acest serviciu formează competențe personale, sociale și de învățare, civice și de sensibilizare și expresie culturale, care asigură funcționalitatea și durabilitatea unei comunități [3].

Conținutul acestor competențe poate fi interpretat după cum urmează [2]:

- *Competențe sociale:* Competențele personale, sociale și de învățare înseamnă capacitatea de a reflecta asupra propriei persoane, gestionarea eficace a timpului și a informației, munca în echipă în mod constructiv, păstrarea rezilienței și gestionarea propriului proces de învățare și a carierei. Ele includ capacitatea de a face față incertitudinii și complexității, de a învăța să înveți, susținerea bunăstării fizice și emoționale, empatia și gestionarea conflictelor. Pentru a avea relații interpersonale și o participare socială de succes este esențială înțelegerea codurilor de conduită și a normelor de comunicare acceptate în general de diferite societăți și medii. Aceasta implică o cunoaștere a strategiilor de învățare preferate, cunoașterea nevoilor de dezvoltare a competențelor și a diferitelor modalități de a-și dezvolta competențele, precum și căutarea oportunităților și orientărilor privind educația, formarea și cariera sau a măsurilor de sprijin disponibile. Această competență se bazează pe o atitudine pozitivă față de propria bunăstare personală, socială și fizică și pe învățarea pe tot parcursul vieții. Ea se bazează pe o atitudine de colaborare, asertivitate și integritate. Aceasta cuprinde și respectul față de ceilalți și disponibilitatea de a depăși prejudecățile și de a ajunge la un compromis. Cetățenii ar trebui să aibă capacitatea de a identifica și stabili obiective, de a se motiva, precum și de a dezvolta reziliența și încrederea pentru a desfășura și a reuși în procesul de învățare pe tot parcursul vieții. O atitudine de soluționare a problemelor care sprijină

atât procesul de învățare, cât și capacitatea individuală de a aborda obstacolele și schimbările. Aceasta include dorința de a aplica experiențele anterioare de învățare și de viață și curiozitatea de a căuta oportunități de învățare și de dezvoltare în diverse situații din viață.

▪ *Competențe civice*: Competențele civice înseamnă capacitatea de a acționa în calitate de cetățeni responsabili și de a participa pe deplin la viața civică și socială, pe baza înțelegerii conceptelor și structurilor sociale, economice și politice, precum și a evoluțiilor și a durabilității la nivel mondial. Competențele civice se întemeiază pe cunoașterea conceptelor de bază cu privire la indivizi, grupuri, organizații de muncă, societate, economie și cultură. Aceasta presupune o înțelegere a valorilor comune europene, astfel cum sunt formulate la articolul 2 din *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene* [1, 8]. Competențele civice includ cunoștințe despre evenimentele contemporane, precum și o înțelegere critică a principalelor evoluții ale istoriei naționale, europene și a lumii. În plus, aceasta include o cunoaștere a obiectivelor, valorilor și politiciilor mișcărilor sociale și politice, precum și a sistemelor durabile, în special a schimbărilor climatice și demografice la nivel mondial și a cauzelor care stau la baza acestora. Cunoștințele despre integrarea europeană, precum și conștientizarea diversității și identității culturale în Europa și în lume reprezintă un aspect esențial. Acestea includ înțelegerea dimensiunilor multiculturale și socioeconomice ale societăților europene și a modului în care identitatea culturală națională contribuie la identitatea europeană. Competențele civice se referă la capacitatea de a se implica în mod eficient împreună cu ceilalți cetățeni în interes comun sau public, inclusiv în ceea ce privește dezvoltarea durabilă a societății. Acest lucru implică gândirea critică și participarea constructivă la activitățile comunității, precum și la procesele decizionale de la toate nivelurile, de la nivel local și național până la nivel european și internațional. Acest lucru implică, de asemenea, capacitatea de a accesa, de a avea o înțelegere critică și de a interacționa atât cu formele tradiționale, cât și cu noile forme ale mass-mediei.

Respectarea drepturilor omului ca bază a democrației reprezintă fundamentul unei atitudini responsabile și constructive. Participarea constructivă implică disponibilitatea de a participa la procesul decizional democratic de la toate nivelurile, precum și la activitățile civice.

Aceasta include sprijinirea diversității sociale și culturale, a egalității între bărbați și femei și a coeziunii sociale, disponibilitatea de a respecta viața privată a altor persoane și a-și asuma responsabilitatea pentru mediu. Interesul față de evoluțiile politice și socioeconomice și comunicarea interculturală reprezintă premise necesare atât pentru a depăși prejudecățile, cât și pentru a se ajunge la un compromis atunci când este necesar și pentru a se asigura justiția socială și de echitatea.

▪ *Competențe de sensibilizare și expresie culturală:* Competențele de sensibilizare și expresie culturală implică înțelegerea și respectul față de modul în care ideile și înțelesurile sunt formulate și comunicate în mod creativ în diferite culturi și printr-o serie de arte și alte forme culturale. Aceasta implică participarea la înțelegerea, dezvoltarea și exprimarea ideilor proprii și a sentimentului de apartenență sau a rolului culturii în societate în diverse moduri și contexte.

Această competență necesită cunoașterea culturilor și modurilor de exprimare locale, naționale, europene și mondiale, inclusiv limbile, patrimoniul și tradițiile acestora, precum și cunoașterea produselor culturale și o înțelegere a modului în care aceste exprimări pot influența opiniile individuale și reciproc. Aceasta include înțelegerea diferitelor moduri de comunicare a ideilor între creator, participant și audiență în texte scrise, tipărite și digitale, teatru, film, dans, jocuri, artă și design, muzică, ritualuri și arhitectură, precum și în forme hibride. Acest lucru necesită o înțelegere a propriei identități aflate în evoluție, într-o lume a diversității culturale, precum și a modului în care artele și alte forme culturale pot fi o modalitate de a vizualiza și de a modela lumea.

Competențele includ capacitatea de a exprima și interpreta cu empatie idei figurative și abstracte, experiențe și emoții, precum și capacitatea de a face acest lucru într-o serie de alte forme artistice și culturale. Este importantă o atitudine deschisă și respectul față de diversitatea expresiilor culturale, împreună cu o abordare etică și responsabilă a proprietății intelectuale și culturale. O atitudine pozitivă presupune curiozitatea față de lumea înconjurătoare, o atitudine deschisă de imaginare a noi posibilități și dorința de a participa la experiențe culturale.

Concluzii

Necesitatea serviciului de bibliotecă, centrat pe promovarea valorilor europene, este confirmată de procesul de europenizare și necesi-

tatea de conștientizare a conținutului noilor imperative morale, care deschid noi perspective fiecărei persoane. Drept urmare se impun noi condiții în fața sistemului de instruire și educație, viața omului fiind abordată ca valoare supremă a sistemului axiologic.

În susținerea necesității acestui serviciu de bibliotecă pot fi aduse și rezultatele unor cercetări, care confirmă că socializarea și personalizarea individului în spațiul Republicii Moldova. Politica orientată spre integrarea în Uniunea Europeană evidențiază necesitatea conștientizării conținutului noilor imperative morale, care deschid noi perspective fiecărei persoane.

Realizarea obiectivului de integrare impune noi condiții în fața sistemului de instruire și educație, în cadrul cărora viața este considerată o valoare supremă a sistemului axiologic. Dezvoltarea competențelor civice permit de a înțelege *de ce* și *prin ce* modelul european de integrare a Republicii Moldova este atractiv și viabil [7].

Serviciul de bibliotecă, recomandat în acest articol, va avea drept impact conștientizarea de către fiecare membru al comunității a semnificațiilor valorilor europene. Prin participarea la activitățile serviciului vor fi formate competențe de cunoaștere a valorilor europene; de formare de deprinderi de a respecta aceste valori ; de a dezvolta atitudini pozitive față de valorile, politicile și principiile Uniunii Europene.

Serviciul de instruire nonformală „Valorile Uniunii Europene: competențe pentru fiecare membru al comunității”, oferit de către biblioteci, sprijină integrarea europeană a Republicii Moldova prin formarea de cetățeni informați, activi, conștienți, apărători și purtători ai valorilor europene.

Referințe bibliografice:

1. CARTA drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [online]. Disponibil: <http://fra.europa.eu/ro/eu-charter/title/title-iii-equality> [accesat 2024-02-16].

2. COMPETENȚELE CHEIE stabilite de UE în 2018 cu o succintă descriere a esenței fiecăreia și a necesității posesiei acestora în actualitate [online]. Disponibil: <https://www.scribd.com/document/433580362/Competen%C8%9Bele-cheie-Stabilite-de-UE-in-2018> [accesat 2024-07-03].

3. CONSILIUL Uniunii Europene. Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Dis-

---

ponibil: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN) [accesat 2024-02-16].

4. CORGHENCI, Ludmila, GHIMPU, Natalia. Componentele Portofoliului Serviciului Nou de Bibliotecă. Chișinău, 2019. 12 p. Manuscris. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/handle/123456789/1172> [accesat 2024-02-16].

5. GHIȘOIU, Claudia. Identitate în Uniunea Europeană. București: Editura Universității din București, 2012. 162 p.

6. PRIORITĂȚI și inițiative ale Anului profesional 2024: Aprobate în cadrul Forumului Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci, ediția a 28-a, 29 noiembrie 2023. Biblioteca Națională a Republicii Moldova [online]. Disponibil: <http://bnrm.md/files/accesDedicat/Prioritati%20profesionale%202024.pdf> [accesat 2024-02-16].

7. ROȘCA, Ludmila, URSU, Valentina. Educația civică în Republica Moldova în contextul integrării europene. In: Interconexiunile integrării sociale și consolidarea Sistemului Național de Securitate: monografie colectivă. Coordonaor: Ludmila Roșca. Chișinău, 2022, pp. 291-306. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/291-306_1.pdf [accesat 2024-02-20].

8. TRATATUL privind funcționarea Uniunii Europene (versiune consolidată): 7.6.2016. *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 202/1. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016ME/TXT&from=RO> [accesat 2024-02-03].

9. ȚAPOC, Vasile. Integrarea europeană și tradițiile culturale românești. In: „Integrarea europeană și tradițiile filosofiei românești: de la Al.S. Sturza la Em. Cioran”: Materialele conferinței internaționale, 20-21 mai, 2011, Chișinău; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Istorie și Filosofie. Chișinău: CEP USM, 2012, pp. 86-92.

10. VALUES in the EU policies and discourse. A first assessment. *Les Cahiers du Cevipol*. 2016, nr. 3, pp. 5-52. Disponibil: <https://www.cairn.info/revue-les-cahiers-du-cevipol-2016-3-page-5.htm&wt.src=pdf> [accesat 2024-02-06].

TEHNOLOGII ȘI APLICAȚII INFORMAȚIONALE – SUPPORT ÎN PROMOVAREA EFICIENȚĂ A VALORILOR EUROPENE

Natalia GHIMPU,
Olesea OXIOM,

Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Tehnologiile informaționale implică utilizarea calculatoarelor, rețelelor de comunicații și a altor dispozitive electronice pentru colectarea, stocarea, prelucrarea și transmiterea informațiilor. Acestea sunt folosite în prezent pe larg, în toate domeniile practicate. Tehnologiile informaționale includ: *rețelele de comunicații*, care permit transmiterea și partajarea informațiilor între dispozitive, inclusiv internetul, rețelele locale și rețelele wireless.; *bazele de date*; *securitatea informațiilor* pentru a proteja datele împotriva accesului neautorizat, a coruperii și a altor amenințări. Tehnologiile informaționale au un impact profund asupra modului în care lucrăm, comunicăm, accesăm informații și ne desfășurăm activitățile cotidiene [2, p. 97].

Aplicațiile de tehnologii informaționale sunt programe de software sau soluții software, care sunt dezvoltate pentru a rezolva o anumită necesitate sau pentru a efectua anumite sarcini în cadrul instituției. Acestea prezintă interes pentru biblioteci dat fiind următoarele caracteristici: soluționarea problemelor sau îndeplinirea sarcinilor complexe; funcționalități variate (de la aplicații desktop sau mobile până la platforme web); pot fi dezvoltate pentru diferite platforme și tehnologii, inclusiv desktop, web, mobile etc. [1, p. 4; 3, p. 133].

Tehnologiile informaționale și aplicațiile sunt indispensabile pentru promovarea eficiență a cărții, lecturii precum și a valorilor culturale naționale și a valorilor europene. Acestea oferă modalități inovatoare de a comunica, educa și conecta oamenii în scopul acceptării, învățării și susținerii valorilor fundamentale ale Uniunii Europene:

- *conectare și comunicare online*: platformele online, bazele de date, rețelele sociale și aplicațiile de comunicare și socializare permit membrilor comunităților de a interacționa și a împărtăși (cu participarea bibliotecilor) idei, concepte, proiecte etc.;

- *acces la informație și educație*: tehnologiile informaționale furnizează acces rapid la informație și resurse educaționale, cursuri și platforme de învățare, practici de educație deschisă;

▪ *promovarea diversității și incluziunii*: este vorba despre aplicații care susțin limbile și culturile Europei, precum și campanii online care celebrează diversitatea, consolidează valorile europene legate de toleranță și respect reciproc;

▪ *participarea utilizatorilor și a bibliotecarilor* prin intermediul platformelor online care permit exprimarea opiniilor și participarea la procesele decizionale; aceasta întărește principiile democrației și valorile asociate cu implicarea activă a cetățenilor;

▪ *promovarea sustenabilității și protecției mediului*: serviciile de bibliotecă, fundamentate pe aplicațiile și tehnologiile digitale, sprijină promovarea valorilor europene referitoare la sustenabilitate și protecția mediului;

▪ *cultură și arte digitale*: tehnologia permite accesul la o bogăție de resurse culturale și artistice online; aplicații și platforme digitale pot fi utilizate pentru a promova diversitatea culturală europeană și pentru a evidenția valorile comune în domeniul artelor, literaturii și culturii;

▪ *programe de schimb și mobilitate online*: tehnologiile informaționale pot facilita schimbul de experiență, studiile de perfecționare în domeniul biblioteconomiei, culturii informației etc.; aceste programe promovează valorile europene precum cooperarea, solidaritatea și înțelegerea interculturală.

▪ *monitorizarea drepturilor omului și a justiției*: aplicațiile și platformele online pot fi utilizate pentru a raporta încălcări ale drepturilor omului, pentru a promova transparența și pentru a susține statul de drept (prin intermediul serviciilor de bibliotecă, gen „Combaterea violenței domestice”, „Educația Mediatică și Informațională” etc.) [4, p. 134-136].

Aplicațiile ce țin de Inteligența artificială (IA) își fac tot mai mult loc în societate din anul 2022. IA apare ca un domeniu al informaticii, care se ocupă de crearea sistemelor și programelor software similar inteligenței umane. Acestea pot executa sarcini care, în mod tradițional, necesită implicarea inteligenței umane. Scopul principal al IA este de a dezvolta computere și sisteme care să poată gândi, învăța și acționa similar oamenilor în diverse situații. Prin intermediul algoritmilor și tehnologiilor de învățare automată, IA poate analiza datele, face concluzii, face predicții, rezolvă probleme, recunoaște modele și îmbunătățește performanța pe baza experienței anterioare. Aceasta poate include diferite subdomenii, precum – *Învățarea automată* (Machine Learning), *Rețele neurale artificiale*, *Procesarea limbajului natural* (Natural Language Processing –